

دف و دایره

- در تاریخ ایران
- در ادبیات فارسی
- در جهان ایرانی

پژوهش و نگارش

کیوان پهلوان

سرشناسه	: پهلوان، کیوان، ۱۳۳۹
عنوان و پدیدآور	: دف و دایره (دف و دایره در تاریخ ایران، در ادبیات فارسی، در ایران زمین)، پژوهش و نگارش: کیوان پهلوان
مشخصات نشر	: تهران: آرون، ۱۳۹۳
مشخصات ظاهری	: ۹۶۲ ص، مصور
شابک	: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۲۳۱ - ۱۱۱ - ۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا.
موضوع	: دف‌نوازی
موضوع	: دایره
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۹۲ ۸۶ پ ۵۷ / MT۷۲۵
رده‌بندی دیویی	: ۶۷ / ۷۸۹
شماره کتابخانه ملی	: ۳۳۶۵۸۸۰

دف و دایره

(در تاریخ ایران، در ادبیات فارسی، در ایران زمین)

تألیف: کیوان پهلوان

ناشر: انتشارات آرون

حروفچینی: نشر آرون

چاپ اول: ۱۳۹۳

چاپخانه حیدری: ۱۲۰۰ نسخه

۸۵۰۰۰ تومان

پیشکش به تنها دخترم
نیکان
و به همه نیک زنان
دف / دایره نواز ایران زمین

فهرست

۷ به نام هستی و شادی
۱۰ سپاس‌نامه
۱۱ اسامی

بخش اول دف و دایره در تاریخ ایران

۲۶ فصل اول: نماد دایره در تمدن‌های کهن
۳۶ فصل دوم: پیشینه تاریخی پیدایش دف / دایره در ایران و آسیای غربی
۶۰ فصل سوم: موسیقی و کاربرد دف / دایره پس از اسلام تا پایان حمله‌ی مغول
۶۵ فصل چهارم: موسیقی و کاربرد دف / دایره در دوره‌ی تیموری
۸۰ فصل پنجم: موسیقی و کاربرد دف / دایره در دوران حکومت گورکانیان هند
۸۹ فصل ششم: موسیقی و کاربرد دف / دایره در دوره‌ی صفویه
۱۰۷ فصل هفتم: موسیقی و کاربرد دف / دایره در دوران افشاریه و زندیه
۱۱۷ فصل هشتم: موسیقی و کاربرد دف و دایره در دوره‌ی قاجاریه و اوایل پهلوی اول

بخش دوم دف و دایره در ادبیات فارسی

۱۳۰ سخن مؤلف در این بخش
۱۳۶ چگونگی به وجود آمدن تصوف اسلامی و استفاده‌ی دف در آن
۱۴۵ کاربرد دایره به عنوان ساز
۱۵۱ کاربرد واژه‌ی دف در آثار منثور
۱۵۵ دف در شعر پارسی

بخش سوم
دف و دایره در ایران زمین

۳۳۲ استان‌های آذربایجان (شرقی، غربی و اردبیل) و آران (جمهوری آذربایجان)
۳۵۱ استان اصفهان
۳۷۵ استان بوشهر
۳۸۳ استان تهران
۴۰۴ استان چهارمحال و بختیاری
۴۱۱ استان خراسان
۴۳۰ استان خوزستان
۴۴۶ استان زنجان
۴۵۱ استان سمنان
۴۶۵ استان سیستان و بلوچستان
۴۸۷ استان فارس
۴۹۹ استان قزوین
۵۱۱ استان کردستان
۵۱۸ استان کرمان
۵۳۳ استان کرمانشاه
۵۳۸ استان کهگیلویه و بویراحمد
۵۴۱ استان گیلان
۵۵۵ استان گلستان
۵۷۲ استان لرستان و ایلام
۵۷۸ استان مرکزی و قم
۵۸۸ استان مازندران
۶۰۸ استان هرمزگان
۶۱۴ استان همدان
۶۲۳ استان یزد
۶۴۸ افغان‌ها و جمهوری افغانستان
۶۵۶ تاجیک‌ها در جمهوری تاجیکستان و ازبکستان
۶۷۹ کولی‌ها و نقش آنها در حفظ و اشاعه‌ی موسیقی بومی و دایره
۶۸۹ کاربرد دف و دایره در مراسم تسخیرشدگی
۷۳۹ فرهنگ‌نامه و سازشناسی دف / دایره در مناطق مختلف ایران
۷۵۰ طریقه نواختن دف / دایره در مناطق مختلف ایران
۸۳۱ جمهوری تاجیکستان و ازبکستان
۸۴۴ نگاهی به نمونه‌های صوتی گردآوری شده در این مجموعه، از دیدگاه وزن و متر قطعات و طرح موسیقی
۸۹۱ نت‌ها
۹۴۱ منابع و مأخذ

به نام هستی و شادی

دف / دایره از سازهای مراسم شادی آفرین و شورانگیز است، سازی که علی‌رغم سادگی در ساختمان و نواختن، چنان وجدی در دل انسان به وجود می‌آورد که حیرت‌انگیز است. شیفتگی ترنم دف / دایره را از کودکی به یاد دارم و آنچنان در خاطره‌هایم پایدار مانده که اکنون حدود ۱۷ سال است که به دنبال نغمه‌ها و ریتم‌ها، شکل‌ها و فرهنگ این ساز در حوزه ایران فرهنگی هستم.

برای گردآوری و پژوهش این مجموعه حدود سیصد سفر تحقیقاتی به نقاط مختلف ایران و حوزه‌های فرهنگی ایرانی خارج از حوزه جغرافیای سیاسی فعلی ایران انجام داده‌ام، که در این میان مجبور بودم برخی از مناطق را به منظور باز نمودن نکات مبهم چندین بار سفر کنم؛ اما با همه‌ی این تفاسیر ادعایی برای کامل بودن آن ندارم، زیرا گردآوری نغمه‌ها و ریتم‌ها و یافتن موارد پیچیده‌ی فرهنگی کاری بس دشوار است. امیدم این است که پژوهشگرانی با دیدن این تحقیق با پژوهش‌های خود، راه رفته را تکمیل کنند.

دف / دایره را محققان اروپایی «طبل طوقه‌ای» (THE FRAME DRUM) یا طبلی که در دست نگاه داشته می‌شود (The HANDHELD DRUM) نامیده‌اند. در ایران نام‌های بسیار متفاوتی برای این ساز وجود دارد، از دف و دایره گرفته تا چرخ، غربال، عربونه، طار، دیره، دپ، قوال و غیره.

در روزگار کهن در آسیای غربی پیکر زن، مقدس شناخته می‌شد. اطلاعات ما درباره‌ی دین در آسیای غربی مرهون پژوهش‌های باستان‌شناختی کهن است، نه تنها در بین‌النهرین بلکه در تمامی آسیای غربی که ایران و آسیای میانه را نیز شامل می‌شود، ما را از ستایش بسیار گسترده‌ی الهه مادر در ادوار پیش از تاریخ باخبر کرده است.

وجود پیکرک‌های سفالین الهه مادر که متعلق به هزاره‌های پیش از میلاد مسیح‌اند، وجود مهرهایی که صحنه آیینی بر آن منقش است، اطلاعات مکتوب ما را کامل‌تر می‌کند. همبستگی شناخته‌باروری زمین و بارگیری زن از ممیزات شاخص جوامع برزیگری است.

در این دوران (مادر سالاری) رقص و نواختن سازهای کوبه‌ای (دف / دایره) جزء عبادت و آیین مذهبی ایشان شناخته می‌شد. در میان تمدن‌های کهن از نقوش بسیار مهم نمادین، نقش دایره است. ما در بخش‌های اول کتاب به دف و دایره در ایران باستان، ایران پس از اسلام تا دوره‌ی مغول و هم‌چنین دوره‌ی تیموریان، گورکانیان هند، صفویه، دوره‌ی کریم‌خان زند و افشاریه و هم‌چنین قاجاریه و پهلوی پرداخته‌ایم. همان‌طور که می‌دانیم کولی‌ها نقش بسیار مهمی در حفظ و اشاعه‌ی موسیقی بومی ایران در طی تاریخ

چند هزار ساله ایران به ویژه نقش بسیار کلیدی در ساختن و رواج دادن ساز دایره در تمامی دوران داشته‌اند، جالب اینکه یکی از نام‌های ایشان «غریبالبند» است. نگارنده در یکی از فصل‌های کتاب به وضعیت اینان و ارتباطشان با ساختن دایره و اشاعه‌ی آن پرداخته است.

نگارنده بر این اعتقاد است که واژه‌ی دف در نثر و نظم فارسی که از قرن سوم هجری با رودکی آغاز می‌شود واژه‌ای به نام دایره به عنوان ساز وجود نداشته است و تنها پس از قرن دهم هجری، یعنی از دوران صفویه در اشعار و نوشته‌ها با آن برخورد می‌کنیم آن هم به صورت محدود. نگارنده بخشی از کتاب را به اشعار و شاعران پارسی‌گویی که در اشعارشان از دف / دایره به عنوان ساز ذکری به میان آورده‌اند، اختصاص داده است.

برای نوشتن بخش مهمی از کتاب (بخش سوم)، سبک و سیاقی را انتخاب کرده‌ام که لازم به توضیح است. دف / دایره سازی است که با تاریخ ایران و زندگی مردمان این سرزمین همراه بوده است. این ساز به دلیل ساده بودن چه در ساختن و چه در نواختن همیشه جزء یکی از کاربردی‌ترین سازهای بشر بوده است. لذا هنگامی که می‌خواهیم از این ساز در منطقه‌ای مثلاً خراسان سخن بگوییم تا حدودی دانستن ترکیب قومی، آیین و رسوم، تاریخ و جغرافیایی که دف / دایره در آن فرهنگ استفاده می‌شود به طور خلاصه ضروری به نظر می‌رسد، تا خواننده بیشتر به منطقه و موضوع مورد آگاهی یابد. همان‌طور که گفتیم در این کتاب حتی الامکان تمامی مراسمی که با دف / دایره در مراسم آیینی و مذهبی ایران زمین استفاده شده؛ مانند عروسی، ختنه‌سوران، جشن سده، جشن مهرگان و غیره توضیح داده شده است. البته اشعار موجود طبیعتاً بیش از اینها بوده است و ما چند نمونه را انتخاب کرده‌ایم.

از آنجا که تاکنون قوم‌شناسان، زبان‌شناسان و گویش‌شناسان نقشه‌ی فرهنگی اقوام ایرانی را تشریح و از یکدیگر تفکیک نکرده‌اند، که در اصل مطالعات فرهنگ‌شناسی و از جمله موسیقی‌شناسی می‌بایست براساس قوم‌شناسی ایرانی صورت پذیرد؛ به علت فقدان چنین مطالعاتی نویسنده‌ی این کتاب تقسیم‌بندی فرهنگی خود را بر پایه‌ی تقسیم‌بندی سیاسی انجام داده است؛ اما باید توجه داشت که در عین حال، همین تقسیم‌بندی سیاسی هم در بعضی موارد مشمول دسته‌بندی‌های قومی شده است. من خود از پیش به این نقصان واقف هستم و تا زمانی که پژوهش‌های قوم‌شناسانه و زبان‌شناسانه یا فولک‌شناسانه بر روی موجودیت اقوام ایرانی صورت نگیرد؛ ما همیشه با چنین نقصانی روبرو خواهیم بود.

یک فصل را به توضیح تسخیرشدگی در میان طریقت‌های اسلامی - ایرانی که هنوز به طور جدی در ایران، افغانستان، هند، ترکیه و غیره، مانند؛ قادریه، چشتیه، سهروردیه، نقشبندیه و غیره وجود دارد، اختصاص داده‌ام و با مسافرت‌ها و پژوهش‌های میدانی و مطالعات کتابخانه‌ای به رشته تحریر درآورده‌ام و در حقیقت به سئوالات خویش پاسخ داده‌ام. هنگام گرفتن دکترای تاجیکستان فرصتی بود که با فرهنگ و موسیقی ماوراءالنهر بیشتر آشنا شوم.

سازهایی که این طریقت‌ها و شاخه‌های مذهبی در مراسم خود به کار می‌برند به ویژه دف توضیح داده شده است. ممکن است این سؤال پیش بیاید که چرا مثلاً طریقت نقشبندیه که در ذکرشان از دف استفاده نمی‌کنند در اینجا آورده‌ایم؟ در پاسخ باید بگوییم در طی این چند سال پی برده‌ام که علاقمندان اطلاعات بسیار اندکی نسبت به یک گروه (حتی گروهی که به آن وابسته هستند) دارند و نکات و عناصر کاربردی طریقت یا گروه خود را به روشنی نمی‌دانند. دف / دایره بهانه‌ای به من داد تا به پرسش‌های آنان نیز پاسخ دهم و لازم دیده‌ام در این کتاب بیاورم. اذعان می‌کنم که دف / دایره مرا به این امر وادار کرده است و از این اتفاق بسیار مشعوف هستم و اکنون می‌دانیم استفاده‌ی مجموعه‌ی این نحله‌های فکری از ساز و به ویژه دف / دایره چگونه است. (در کتابی جداگانه به نام «موسیقی و ذکر، در تمدن ایران زمین» مفصلاً به آن پرداخته‌ام).

در فصل دیگر، طریقه‌ی نواختن ساز دف / دایره در مناطق مختلف ایران با توجه به تنوع در شکل و کاربرد در هر منطقه و ویژگی‌های فرهنگی توضیح داده شده است. در ادامه، فصلی اختصاص به سازشناسی دف دارد که نام‌های مختلف دف / دایره در ایران، طرز ساخت، نقوش و رنگ‌های مورد استفاده، اندازه‌های این ساز در مناطق مختلف مورد بحث قرار گرفته است. ناگفته نماند بسیاری از عکس‌ها در خود محل از سوی پژوهشگر با امکانات کم آن سال‌ها گرفته شده است. تعدادی از عکس‌ها را از کتاب‌ها گرفته‌ام، لذا اگر کیفیت عکسی خیلی خوب نیست به دلیل مستند بودن، آن را در کتاب آورده‌ام.

دو فصل آخر اختصاص دارد به بررسی نمونه‌های صوتی گردآوری شده توسط مؤلف که پیوست کتاب است. فرید خردمند این مجموعه‌ها را از دیدگاه وزن و متر و طرح موسیقایی مطالعه کرده است و در فصل آخر، آوا نگاری نمونه‌های صوتی به شیوه‌ی اروپایی ارائه شده است.

نکته مهمی که باید بازگو شود این است که در تمامی مراسمی که در کتاب آمده است، قطعاً نواختن دایره / دف نقش داشته است و اگر در مواردی نام این ساز را نیاورده‌ایم، به خاطر پرهیز از تکرار بوده است. مراسم را نیز به طور خلاصه توضیح داده‌ایم که آشنایی کافی با آنها صورت گیرد.

این کتاب نمی‌توانسته به تنهایی از سوی اینجانب به اتمام برسد. دوستان بسیار عزیزم جدای از هنرمندانی که نامشان در صفحات بعد به تفکیک آمده، راهنمایی و کمک لازم را به من کرده‌اند:

۱- محسن حجاریان: متشکرم از اینکه کتاب را خوانده‌اند و رهنمودهای لازم را داده‌اند.
 ۲- احمد صدری: دوست و همدلی که در نیمه‌ی راه با او آشنا شدم و همیشه تأثیر مثبتی در روند پژوهش‌هایم داشته‌اند.

۳- فرید خردمند: با خواهش نگارنده بخش‌نگاهی به نمونه‌های صوتی گردآوری شده در این مجموعه، از دیدگاه وزن و متر قطعات و طرح موسیقی را نگاه داشته‌اند که در همین کتاب با نام ایشان ثبت شده است.

۴- فواد توحیدی: دوست مهربان که سال‌هاست مزاحم ایشان هستم. وی که از پژوهشگران زحمتکش موسیقی بومی کرمان هستند با دادن اطلاعات مهم و عکس‌های تحقیقاتی خود بر غنای کتاب (بخش کرمان) افزوده‌اند. نت‌نویسی موسیقی‌های ضبط شده از سوی نگارنده‌ی این کتاب توسط ایشان انجام شده است.

۵- ساسان فاطمی: درباره‌ی کاربرد دف / دایره از دوران صفوی به بعد به ویژه دوره‌ی قاجاریه و اوایل پهلوی سئوالاتی کردم که با کمال میل پاسخگوی آن بودند.

۶- جهانگیر نصری اشرفی و هوشنگ جاوید: که مرا از کمک‌های خود بی‌نصیب نکرده‌اند.

۷- سیامک نصرت‌بخش: کار پرزحمت نت‌نویسی کامپیوتری و تنظیم ده‌ها ساعت ضبط موسیقی که نگارنده در طی سال‌ها انجام داده را متقبل شدند.

۸- مسعود عرفانیان: بخشی از ویرایش کتاب را انجام داده‌اند.

۹- حمیرا عرشیان: ویرایش دف / دایره در ادبیات فارسی را انجام داده‌اند و اعظم کوبایی که زحمات فراوانی در کنار ایشان کشیده‌اند.

۱۰- پرویز بیانی: انجام طرح روی جلد.

۱۰- فرنوش حبیبی: حروفچینی، تنظیم عکس‌ها و ماه‌ها تلاش مستمر برای به اتمام رسیدن کتاب.

۱۱- شیدا حبیبی: بازخوانی و غلط‌گیری کتاب.

۱۲- شهرام سلطانی مدیر محترم انتشارات آرون: اگر با تلاش و پیگیری و دلسوزی ایشان نبود، سرنوشت چاپ کتاب نامعلوم بود. سپاسگزارم از این همه همت و همراهی ایشان.

با امید اینکه این کار آغازی باشد برای پژوهشگران ایران‌زمین که لحظه‌ای را نیز غنیمت شمرند و به کار سترگ جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل ناگفته‌های فرهنگ ایران به ویژه موسیقی آن بپردازند.

سیاس نامه

نگارنده‌ی این کتاب تلاش کرده است تا از تمامی هنرمندانی که پیرامون دف (دایره) در ایران زمین اطلاعاتی داشته‌اند، یا نوازنده‌ی این ساز بوده‌اند و یا با این ساز هم‌نوازی و خوانده‌اند بهره بگیرد؛ به همین دلیل، وی در این پژوهش هر چه در توان داشته به کار برده است تا اطلاعات این راویان راستین فرهنگ غنی ایران زمین و انتقال دهنده‌ی میراث ارزشمند موسیقی و ادبیات شفاهی اقوام ایرانی را ثبت و ضبط کند. هر چند می‌دانیم که غنی‌فرهنگ ایران بسیار بیش از این است و ما توانسته‌ایم فقط بخشی از آن را گردآوری کنیم، اما خوشوقت هستیم که توانستم قسمتی از این میراث گرانبهای فرهنگی را به ثبت برسانم و امیدوارم که نسل‌های بعدی آرام نشینند و با جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل آن به غنی‌فرهنگ این سرزمین مدد رسانند.

نگارنده در برابر هنر و معرفت هنرمندانی که کمک کرده‌اند تا این مجموعه به انجام برسد سر تعظیم فرود می‌آورد و با آوردن نامشان تشکر ویژه‌ی خود را به عمل می‌آورد.

در زیر نام هنرمندان، مطلعان بومی و تمامی کسانی که در این راه یاورم بوده‌اند را آورده‌ام تا شاید قدردانی هر چند کوچکی باشد برای کار سترگ آنها:

اسامی

هرمزگان (جزیره قشم - لافت)

۱. عبدالله شنگرفی (مولودی خان و نوازنده‌ی سمه / دایره)
۲. عبدالرحمن صفاری (نوازنده‌ی دایره، مولودی خوان)
۳. محمد شریف (مولودی خوان)
۴. نعیم صفاری (مولودی خوان)
۵. علی ملاحی (مولودی خوان)

هرمزگان (جزیره لارک - گروه مولودی خوان باد سرخ)

۶. محمدفتر لارکی (نوازنده‌ی سمه / دایره و خواننده)
۷. عبدالله والی (نوازنده‌ی دایره، همخوان)
۸. عبدالله توهی (نوازنده‌ی دایره، همخوان)
۹. احمد ماهیگیر (نوازنده‌ی دمام، همخوان)
۱۰. عبدالمحمد ماهیگیر (نوازنده‌ی دمام، همخوان)
۱۱. حین کوهی (همخوان)
۱۲. محمد ماهیگیر (همخوان)
۱۳. خمیس پی زاده (همخوان)
۱۴. علی ماهیگیر (همخوان)
۱۵. عبدالعزیز کوهی (همخوان)
۱۶. صالح سلمانی (همخوان)
۱۷. سلیمان قلندر (همخوان)
۱۸. سلحضور ماهیگیر (همخوان)

هرمزگان (میناب - گرازوئیه)

۱۹. غلامعلی مارگیر (خواننده و نوازنده‌ی سمه / دایره)
۲۰. عباس سمایی (خواننده و نوازنده‌ی سمه / دایره)

هرمزگان (جزیره قشم - گروه پیوند)

۲۱. محمدسعید رحیمی (سرپرست)
۲۲. علی ناظری قشمی (خواننده)
۲۳. احمد حسین ناظری (نوازنده‌ی طبل)
۲۴. عبدالباقی ناظری (نوازنده‌ی سمه / دایره)
۲۵. حاجی حسن ناظری (نوازنده‌ی طبل کوچک)
۲۶. علی سعیدی (نوازنده‌ی کسّر)
۲۷. ایوب سماعی قشمی (همخوان)

۲۸. محمد ملاحی (همخوان)
۲۹. علی سرودی (همخوان)
۳۰. حسن رنگین‌کمان (همخوان)
۳۱. احمد پیری (همخوان)
۳۲. اسماعیل قششار (همخوان)
۳۳. محمدعلی نیک‌حد (همخوان)
۳۴. حسن ساردال (همخوان)
۳۵. عبدالله تقی‌زاده (همخوان)
- هرمزگان (بندرعباس — روستای گچین)
۳۶. عبدالله قنواتی (همخوان و نوازنده‌ی دایره)
۳۷. میرزا عبدالله نیک‌عناد (همخوان و نوازنده‌ی دایره)
۳۸. احمد دردمند (همخوان و نوازنده‌ی دایره)
۳۹. امین حسین‌پور (همخوان)
۴۰. علی حسن‌زاده (همخوان)
۴۱. یوسف ابوشه (همخوان)
۴۲. محمد نیک‌بنیاد (همخوان)
۴۳. یوسف برگ‌پوش (همخوان)
۴۴. احمد ابوشه (همخوان)
۴۵. علی آقال (همخوان)
- آذربایجان شرقی، غربی، اردبیل و زنجان
۴۶. عاشیق محمدعلی محمودی (خواننده و نوازنده‌ی قویوز، نقده)
۴۷. اکبر یزدانی (نوازنده‌ی سرنا، دوزله، بالابان، نقده)
۴۸. عاشیق یوسف اُهانس (نوازنده‌ی قویوز، خواننده و مطلع بومی، اورمیه)
۴۹. عاشیق احد ملکی علیشاه (خواننده و نوازنده‌ی قویوز، شبستر)
۵۰. رستم حیدری (نوازنده‌ی سرنا و بالابان، زنجان)
۵۱. فاطمه صیادی‌مقدم (نوازنده‌ی دایره و توضیح مراسم عروسی زنجان)
۵۲. درویش رحیم‌امینی (طریقت‌قادر، نوازنده‌ی دف و گوینده‌ی اذکار و سرپرست گروه، اورمیه)
۵۳. صدیق‌امینی (همخوان و نوازنده‌ی دف ارومیه)
۵۴. صادق‌امینی (همخوان و نوازنده‌ی دف ارومیه)
۵۵. فاروق‌امینی (همخوان و نوازنده‌ی دف ارومیه)
۵۶. سروان‌امینی (همخوان و نوازنده‌ی دف ارومیه)
۵۷. حمزه علی اسدی (نوازنده‌ی دایره، زنجان)
۵۸. رحمان گل‌بوستانی (نوازنده‌ی دایره، تبریز)
۵۹. خانم عالم هاشمی (مطلع بومی، حفظ آباد خلخال)
۶۰. خانم مطلب‌زاده (مطلع بومی، سراب)
۶۱. کلثوم حسین‌نژاد (مطلع بومی، مشکین‌شهر)

۶۲. عاشیق قدرت الله میرزاپور
 ۶۳. عاشیق حسن اسکندری
 ۶۴. هوشنگ اصلان پور
 ۶۵. رضا عباسی
 ۶۶. فهیم عظیمی
 ۶۷. ژاک بت کلیا
 ۶۸. عبدالله یورغلی مکران
 ۶۹. اکبر عبادیان
 ۷۰. عاشیق حمزه ابراهیم پور
 ۷۱. ارسلان زارعی

استان اصفهان

۷۲. ابوالقاسم قاسمی
 ۷۳. علی قاسمی
 ۷۴. مشکین مو
 ۷۵. جواد حق پرست
 ۷۶. محمد نصری
 ۷۷. احمد رضا نصری
 ۷۸. مرحوم حبیب قطب الدین محمدی
 ۷۹. نصرت الله توازیانی
 ۸۰. ابراهیم توکلی محمدی
 ۸۱. ابراهیم پوریاضرانی
 ۸۲. محمدرضا میلکانی
 ۸۳. سکینه نصر آزادانی
 ۸۴. حسین مسائلی

سیستان و بلوچستان

۸۵. خلیفه محمد بلیده
 ۸۶. عثمان بزَن
 ۸۷. مجید بُن
 ۸۸. شریف رئیسی
 ۸۹. عیسی لیده
 ۹۰. سلیمان درزاده
 ۹۱. سعید بلیده
 ۹۲. مرحوم علی اصغر شهری
 ۹۳. حبیب الله آتشگر
 ۹۴. کنیز اربابی
 ۹۵. مرحوم ماشاء الله بامری
- (خواننده، نوازنده ی قوپوز، مطلع بومی، ارسباران)
 (خواننده، نوازنده، مطلع بومی، تبریز)
 (مطلع بومی، میانه)
 (مطلع بومی، اورمیه)
 (مطلع بومی، اورمیه)
 (مطلع آشوریان، اورمیه)
 (مطلع بومی، مهاباد)
 (نوازنده ی بالابان، تبریز)
 (قره داغ)
 (نوازنده ی دایره، قره داغ)
 (نوازنده ی سرنا، کاشان)
 (نوازنده ی تنبک، کاشان)
 (مطلع بومی، نوازنده ی دایره، کاشان)
 (مطلع بومی، نایین)
 (مطلع بومی، اصفهان)
 (مطلع بومی، اصفهان)
 (خواننده، نوازنده ی تنبک، مطلع بومی، نایین)
 (مطلع بومی، گرجی ها، فریدون شهر)
 (خواننده و نوازنده ی دایره)
 (نوازنده ی سرنا)
 (مطلع بومی، گرجی ها، فریدون شهر)
 (بازگویی خاطره، اصفهان)
 (مطلع بومی، اصفهان)
 (سرپرست گروه پیرپتر (نیک شهر)، خواننده و نوازنده ی مالد (دایره)
 (همخوان و نوازنده ی مالد دایره)
 (همخوان، نوازنده ی مالد دایره)
 (همخوان، نوازنده ی مالد «دایره»)
 (همخوان، نوازنده ی مالد «دایره»)
 (همخوان، نوازنده ی مالد «دایره» و خواننده)
 (همخوان، نوازنده ی مالد دایره)
 (مطلع بومی و خواننده، زاهدان)
 (خواننده، نوازنده، قیچک، دایره و مطلع بومی، زابل)
 (نوازنده ی دایره، مطلع بومی، زاهدان)
 (خواننده، نوازنده، مطلع بومی، ایرانشهر)

۹۶. مرحوم رمضان کشاورزی (خواننده، ایرانشهر)
 ۹۷. خداداد شکل زهی نسب (نوازنده‌ی قیچک، ایرانشهر)
 ۹۸. محمد عمر سامی (نوازنده‌ی بنجو، ایرانشهر)
 ۹۹. نواب روحنده (نوازنده‌ی دایره، دهلک، ایرانشهر)
 ۱۰۰. علی سلمانی (خواننده، ایرانشهر)
 ۱۰۱. داود بامری (نوازنده‌ی دهلک، ایرانشهر)
 ۱۰۲. عیب مراد دامنی (خواننده)
 ۱۰۳. محمد اسحاق بلوچ نسب (نوازنده، خواننده، سرپرست گروه چابهار)
 ۱۰۴. علی محمد بلوچ (نوازنده‌ی قیچک، چابهار)
 ۱۰۵. محمد بلوچ (نوازنده‌ی تنبورک، چابهار)
 ۱۰۶. وحید بلوچ نسب (نوازنده‌ی دایره و دهلک، چابهار)
 ۱۰۷. جاوید پیروزی (نوازنده‌ی تنبورک، چابهار)
 ۱۰۸. شیر محمد اسپندار (نوازنده‌ی دونلی، بمپور)
 ۱۰۹. موسی امیر بندایی (نوازنده‌ی دایره، زابل)
 ۱۱۰. مرحوم موسی بلوچ (نوازنده‌ی دونلی، نیک‌شهر و قصرقند)
 ۱۱۱. غلام حیدر شکل زهی (نوازنده‌ی بنجو، نیک‌شهر و قصرقند)
 ۱۱۲. علی استادی (نوازنده‌ی تنبورک، نیک‌شهر و قصرقند)
 ۱۱۳. محمد بلوچ (نوازنده‌ی دهلک، نیک‌شهر و قصرقند)
 ۱۱۴. کل محمد بلوچ (نوازنده‌ی دایره، خواننده، نیک‌شهر و قصرقند)

لرستان - ایلام

۱۱۵. پرویز هداوند (مطلع بومی، درود)
 ۱۱۶. ابوالحسن درویشی (مطلع بومی، درود)
 ۱۱۷. محمد باجلاوند (خواننده، نوازنده‌ی کمانچه، مطلع بومی، درود)
 ۱۱۸. کریم منصوری (مطلع بومی، دهلران)
 ۱۱۹. امین عباسی (مطلع بومی، خرم‌آباد)
 ۱۲۰. رضا مرادی (خواننده، نوازنده‌ی کمانچه، درود)
 ۱۲۱. ولی یعقوبی (مطلع بومی، خرم‌آباد)
 ۱۲۲. یوسف باجلاوند (نوازنده‌ی تنبک، درود)
 ۱۲۳. نوریه شریفی (مطلع بومی، دهلران)
 ۱۲۴. عبدالحسین شاکری (نویسنده و پژوهشگر، دره‌شهر)
 ۱۲۵. عالیہ حیدری (نوازنده‌ی دایره، درود)
 ۱۲۶. قاسم لشنی (مشهور به ترک) (نوازنده‌ی دایره‌زنگی، درود)

استان مرکزی - قم

۱۲۷. محمدمهدی محمدی (خواننده، مسئول انجمن موسیقی اراک و مطلع بومی)
 ۱۲۸. جلال رمضان بیگی (مطلع بومی، قم)
 ۱۲۹. حسین جعفری نیا (مطلع بومی، قم)

۱۳۰. حسن داروغه حسینی
 ۱۳۱. کبری خانی
 ۱۳۲. نصرت شهبازی
 ۱۳۳. محمدرضا شیرازیان
- خراسان
۱۳۴. اکبر اسکندری
 ۱۳۵. محمدرحیم (پرویز) رضایی
 ۱۳۶. محمودرضا رضایی
 ۱۳۷. حبیب‌الله شاعرزاده
 ۱۳۸. فاطمه شیبانی
 ۱۳۹. نورمحمد درپور
 ۱۴۰. غلامعلی پورعطایی
 ۱۴۱. هادی الحق پورعطایی
 ۱۴۲. رضا بصیر
 ۱۴۳. غلامعلی دلپذیر
 ۱۴۴. عبدالله عبدی
 ۱۴۵. زهرا رحم دلخواه
 ۱۴۶. محمدابراهیم نجفی
 ۱۴۷. برات (علی) عصمتی
 ۱۴۸. هادی نجفی
 ۱۴۹. هادی تکبری
 ۱۵۰. سهراب محمدی
 ۱۵۱. نجم‌الدین
 ۱۵۲. حمید سمقانی
 ۱۵۳. مرحوم حسن پورعبدیان
 ۱۵۴. محمد شاکری
 ۱۵۵. علی اکبر بهاری
 ۱۵۶. محسن بهاری
 ۱۵۷. مرحوم علی اصغر بهاری
 ۱۵۸. فیض‌الله قره‌خانی
 ۱۵۹. شمس‌الله پونه
 ۱۶۰. سیف‌الله ورزیده
 ۱۶۱. حبیب‌الله توکلی
 ۱۶۲. یارمحمد راحت طلب
 ۱۶۳. مرحوم غلامعلی نی‌نواز
 ۱۶۴. برادران سلم‌پور
 ۱۶۵. غلام سازنده
- (خواننده، روستای مشکل آباد قم)
 (نوازنده‌ی دایره، روستای هفته امارت، شازند)
 (نوازنده‌ی سرنا، روستای هفته امارت، شازند)
 (مطلع بومی، کولی مهاجر شیراز به اراک)
- (هنرمند و سازنده‌ی ساز ۱۸ ضلعی، بیرجند)
 (مطلع بومی، بیرجند)
 (مطلع بومی، بیرجند)
 (در اختیار قرار دادن ساز ۱۲ ضلعی، بیرجند)
 (نوازنده‌ی دایره، بیرجند)
 (خواننده و نوازنده‌ی دوتار و مطلع بومی، تربت جام)
 (خواننده و نوازنده‌ی دوتار و مطلع بومی، تربت جام)
 (نوازنده‌ی دوتار، تربت جام)
 (نوازنده‌ی دایره، تربت جام)
 (نوازنده‌ی دایره، تربت جام)
 (نوازنده‌ی دایره، تربت جام)
 (نوازنده‌ی دایره، تربت جام)
 (خواننده و نوازنده‌ی دوتار، نیشابور)
 (خواننده و مطلع بومی، بجنورد)
 (نوازنده‌ی دایره، دوتار، نیشابور)
 (مطلع بومی)
 (نوازنده‌ی دوتار، خواننده و مطلع بومی، آشنخانه)
 (خواننده و نوازنده‌ی دایره، قوچان)
 (نوازنده‌ی تنبک و دایره، نیشابور)
 (مطلع بومی و نوازنده‌ی دوتار، نیشابور)
 (خواننده، نیشابور)
 (نوازنده‌ی سرنا، قشمه، چناران)
 (نوازنده‌ی دهل، خواننده، چناران)
 (نوازنده‌ی دهل، چناران)
 (خواننده، نوازنده‌ی کمانچه)
 (خواننده، خواف)
 (نوازنده‌ی دایره، خواف)
 (نوازنده‌ی دوتار، خواننده)
 (نوازنده‌ی دوتار، خواننده)
 (نوازنده‌ی سرنا، مطلع بومی، تربت جام)
 (گروه)
 (نوازنده‌ی دایره)

۱۶۶. محمد ناصری (مطلع بومی، کاشمر)
۱۶۷. ابراهیم بیابانی (نوازنده‌ی دایره، تربت‌جام)
۱۶۸. محمد طاهونی (خواننده، کاشمر)
۱۶۹. حاجی خلیفه عبدالصمد بخشنده نقشبندی (مطلع بومی، میل‌آباد تربت‌جام)
۱۷۰. حکیم‌الله توّحدی (پژوهشگر شمال خراسان، مشهد)
۱۷۱. خلیفه محمد بیژن رضایی (مطلع بومی، تایباد)
۱۷۲. شیخ عثمان نقشبندی محوری (مطلع بومی، مشهد)
۱۷۳. فاروق درپور (نوازنده‌ی دوتار، تربت‌جام)
۱۷۴. حاتم کشتمندی (خواننده، نوازنده‌ی دایره، تربت‌جام)
۱۷۵. علی‌خان یزدانی (معروف به علی آبشوری، نوازنده‌ی قُشمه، بجنورد)
۱۷۶. علی رضایی (خواننده، نوازنده‌ی دوتار و مطلع بومی، کاشمر)
۱۷۷. مرحوم ولی‌الله رحیمی (نوازنده‌ی کمانچه، آشخانه)
۱۷۸. معصومه یادگاری (نوازنده‌ی دایره، تایباد)
۱۷۹. احمد زینتی (نوازنده‌ی دایره، تربت‌جام)
۱۸۰. عبدالله بخشنده نقشبندی (جام، مطلع بومی، فیل‌آباد تربت‌جام)
۱۸۱. عبدالقادر بخشنده نقشبندی (جام، مطلع بومی، فیل‌آباد تربت‌جام)
۱۸۲. غلامرضا رضایی (نوازنده‌ی دوتار، مطلع بومی، کاشمر)
۱۸۳. محمدعباسی (نوازنده‌ی دوتار، کاشمر)
۱۸۴. محمد رضایی (نوازنده‌ی دایره، کاشمر)
۱۸۵. نورمحمد احسان پناه (راهنما، تایباد)
۱۸۶. علی اصغر رستمی (نوازنده‌ی قشمه، کاشمر)
۱۸۷. برادران قره‌قولی (نوازنده‌ی دایره، سبزواری)

خوزستان

۱۸۸. محمودآب آب‌زاده (مطلع بومی، شوشتر)
۱۸۹. رحیم نمکی (مطلع بومی، خواننده‌ی محلی و نوازنده‌ی دایره و تنبک)، شوشتر
۱۹۰. مهشید نقاش پور (پژوهشگر موسیقی شوشتر، مطلع بومی)
۱۹۱. مرحوم جعفر نجف‌زاده (معروف به جعفر بی‌بی‌آمنه، نوازنده‌ی دایره و خواننده)، شوشتر
۱۹۲. هاشم دریس (خواننده، آبادان)
۱۹۳. محمدرضا ملاح‌زاده (نوازنده‌ی دایره، آبادان)
۱۹۴. حسین مقدم (نوازنده‌ی دایره، آبادان)
۱۹۵. محمد رجب‌زاده (نوازنده‌ی سازهای ضربی، آبادان)
۱۹۶. دیوان دریس (سرپرست، نوازنده‌ی دایره، آبادان)
۱۹۷. حمزه مقدم (نوازنده‌ی سازهای ضربی، آبادان)
۱۹۸. شنبه پیروزه (خواننده و نوازنده‌ی دایره، بهبهان)
۱۹۹. عبدالله باستانی‌زاده (خواننده و نوازنده‌ی دایره، بهبهان)
۲۰۰. فتح‌الله طیبی (خواننده و نوازنده‌ی دایره، بهبهان)
۲۰۱. شنبه نصریان پور (خواننده و نوازنده‌ی دایره، مطلع بومی، بهبهان)

۲۰۲. حسین تجلی (خواننده، نوازنده‌ی دایره و مطلع بومی، بهبهان)
 ۲۰۳. رامین منصوری (مطلع بومی، رامهرمز)
 ۲۰۴. سعید غلامحسین پور (مطلع بومی و نوازنده‌ی تار، بهبهان)
 ۲۰۵. بهروز شریعتی (نوازنده‌ی کمانچه، مطلع بومی، بهبهان)
 ۲۰۶. محمد غلامی نژاد (معروف به قنبر، نوازنده‌ی دایره (شوشتر) و خواننده)
 ۲۰۷. نادر شریفی (مطلع بومی، دزفول)
 ۲۰۸. عبدالحسین سفیدمو (خواننده، مطلع بومی، دزفول)
 ۲۰۹. سیدجلال‌الدین مرعشی‌کیا (نوازنده‌ی نفی جفتی، مطلع بومی، شوشتر)
 ۲۱۰. حسین طارزادی (خواننده، مطلع بومی، شوشتر)
 ۲۱۱. جعفر سید (نوازنده‌ی تار، مطلع بومی، بهبهان)

استان سمنان

۲۱۲. منوچهر ذوالفقاری (مطلع بومی، سمنان)
 ۲۱۳. پویان آزاده (موسیقیدان، مطلع بومی، سمنان)
 ۲۱۴. ماشاءالله محقق (خواننده، مطلع بومی، سمنان)
 ۲۱۵. محمد کنشلو (مطلع بومی، گرمسار)
 ۲۱۶. حسین معلم (راهنما، نویسنده یادداشتی از برادرش علی معلم، دامغان)
 ۲۱۷. صفا پور صفایی (خواننده، نوازنده‌ی دایره، مطلع بومی، سنگسر)
 ۲۱۸. محمود دارابی (نوازنده‌ی دایره، سمنان)

استان فارس

۲۱۹. ابراهیم حسن پور (نوازنده‌ی تار، مطلع بومی، جهرم)
 ۲۲۰. ضیاء مصباح‌زاده (مطلع بومی، جهرم)
 ۲۲۱. رسول دَخِش (نوازنده‌ی دایره، مطلع بومی، جهرم)
 ۲۲۲. مسعود دَخِش (مطلع بومی، جهرم)
 ۲۲۳. خسرو آبخیز (نوازنده‌ی تار، دایره، سرنا، مطلع بومی، جهرم)
 ۲۲۴. اصغر پورزاد (مشهور به محمدی) (نوازنده‌ی تار، مطلع بومی، جهرم)
 ۲۲۵. علی‌اصغر رستگار (نوازنده‌ی دایره، مطلع بومی، شیراز)
 ۲۲۶. ابراهیم ارقمی (مطلع بومی، شیراز)
 ۲۲۷. منوچهر کیانی (پژوهشگر قوم قشقایی، مطلع بومی، شیراز)
 ۲۲۸. مجید احمدی (مطلع بومی، گله‌دار و اسیر)

کهگیلویه و بویراحمد

۲۲۹. همت هاشمی (مسئول انجمن موسیقی شهرستان یاسوج، موسیقیدان، مطلع بومی)
 ۲۳۰. خسرو بزم (نوازنده‌ی سرنا و کرنا، مطلع بومی، یاسوج)
 ۲۳۱. سهراب شفیعی (خواننده، مطلع بومی، یاسوج)

کردستان

۲۳۲. کیوان علیمحمدی (نوازنده‌ی دف، سنندج)

۲۳۳. برات نورانی (نوازنده‌ی دهل، دایره، سنندج)
۲۳۴. یدالله نورانی (نوازنده‌ی دهل، تنبک، دایره، سنندج)
۲۳۵. اسماعیل مردانی (نوازنده‌ی سرنا، نرمه‌نای، سنندج)
۲۳۶. کامبیر معماری (نوازنده‌ی دف، سنندج)
۲۳۷. عین‌الدین الماسی (خواننده، مریوان)
۲۳۸. کیانوش معماری (خواننده، نوازنده‌ی دف، سنندج)
۲۳۹. پیمان معماری (خواننده، نوازنده‌ی دف، سنندج)
۲۴۰. صلاح ویسی (خواننده، نوازنده‌ی دف، سنندج)
۲۴۱. شفیع خالدی کمینه‌ای (خواننده، سنندج)
۲۴۲. عادل خالدی کمینه‌ای (خواننده، سنندج)
۲۴۳. مرحوم خلیفه صفوتی (خواننده، نوازنده‌ی دف، سنندج)
۲۴۴. ماشاءالله صفوتی (نوازنده‌ی دف، سنندج)
۲۴۵. جمال صفوتی (نوازنده‌ی دف، سنندج)
۲۴۶. پیمان صفوتی (نوازنده‌ی دف، سنندج)
۲۴۷. مرحوم خلیفه میرزا آغه‌غوئی (نوازنده‌ی دف، خواننده، سنندج)
۲۴۸. عبدالرحمن غوئی (نوازنده‌ی دف، سنندج)
۲۴۹. علیرضا غوئی (نوازنده‌ی دف، سنندج)
۲۵۰. میلاد جوانمردان (نوه خلیفه، نوازنده‌ی طاس، سنندج)
۲۵۱. محمدرضا شفیعی امیرآبادی (نوازنده‌ی سرنا، دوزله، سنندج)
۲۵۲. شهاب وکیلی (خواننده، نوازنده‌ی دایره، سنندج)
۲۵۳. مظفر رضاقلی (مطلع بومی و رقصنده‌ی کردی)
۲۵۴. حسین احمدی (مطلع بومی، مریوان)
۲۵۵. نوری حمزه‌پور (خواننده، مهاباد)
۲۵۶. خسرو عزیزی (نوازنده‌ی بالابان، مهاباد)
۲۵۷. سیدبهاءالدین حسینی (خلیفه قادریه و نوازنده‌ی دف، سنندج)
۲۵۸. سیدتاج‌الدین حسینی (نوازنده‌ی دف، سنندج)
- چهار محال و بختیاری
۲۵۹. مرحوم استاد طوقانیان (نوازنده‌ی کمانچه، مطلع بومی)
۲۶۰. پیمان بزرگ‌نیا (پژوهشگر موسیقی بختیاری، خواننده و نوازنده‌ی کمانچه و نی و دایره)
۲۶۱. کر معلی بزرگ‌نیا (نوازنده‌ی دایره)
۲۶۲. محمدحسین خلیلی (مطلع بومی، شهرکرد)
۲۶۳. فرشید بزرگ‌نیا (مطلع بومی)
۲۶۴. مرحوم سیدقربان قاسمی (خواننده، نوازنده دایره)
۲۶۵. آقای موسوی (خواننده، نوازنده‌ی دایره، نی)
۲۶۶. مینا نجفی (همخوان)
۲۶۷. کبری نجفی (همخوان)

(همخوان)	۲۶۸. فریده نجفی
(خواننده، نوازندهی دایره)	۲۶۹. اکبر مرادی
(مطلع بومی)	۲۷۰. حسن چوپانی مقیمی نیا
(استفاده از عکس و مطالب پژوهشی پیرامون عروسی بختیاری ایشان)	۲۷۱. هوشنگ سامانی
استان همدان و قزوین	
(نوازندهی دایره، چگور، همدان)	۲۷۲. مرتضی فطری
(خواننده، نوازندهی چگور، تار، همدان)	۲۷۳. حق رضا فطری
(خواننده، نوازندهی دایره، ملایر)	۲۷۴. ناصر صادقی
(نوازندهی دایره، نهاوند)	۲۷۵. امیرحسین صالح زاده
(مطلع بومی، قزوین)	۲۷۶. آقای وکیل ها
(مطلع بومی، قزوین)	۲۷۷. فاطمه ارباب
(خواننده، نوازندهی دایره، تاکستان)	۲۷۸. احسان طاهرخانی
(خواننده، نوازندهی دایره، قزوین)	۲۷۹. میرابی
استان بوشهر	
(خواننده)	۲۸۰. میرزاکرم زبردست
(نوازندهی دایره)	۲۸۱. اکبر زنده بودی
(نوازندهی دایره)	۲۸۲. رضا قراغانی
(نوازندهی نی انبان)	۲۸۳. مسعود نقیب زاده
(پژوهشگر موسیقی بوشهر، نوازندهی نی انبان)	۲۸۴. محسن شریفیان
(نوازندهی نی انبان)	۲۸۵. احمد علی شرفی
(نوازندهی دایره، خواننده)	۲۸۶. محمد بوشهری
(سرپرست گروه بندر ثلاث (کنگان) و نوازندهی نی انبان، مطلع بومی)	۲۸۷. حیدر سلمانی
(نوازندهی دایره، همخوان)	۲۸۸. علی نظافت
(نوازندهی دایره، همخوان)	۲۸۹. محمد ابراهیم پور
(نوازندهی دایره، همخوان)	۲۹۰. حسین ابراهیم پور
(نوازندهی دایره، همخوان)	۲۹۱. حسین رحیمی
(نوازندهی دایره، همخوان)	۲۹۲. حسین سلمانی
(نوازندهی دایره، همخوان)	۲۹۳. جمال نظافت
(نوازندهی دایره، همخوان)	۲۹۴. حبیب احمدپور
(نوازندهی دایره، همخوان)	۲۹۵. محمد حنیف
(نوازندهی دایره، همخوان)	۲۹۶. علی سمائی
(نوازندهی دایره، همخوان)	۲۹۷. عبدالرسول اوس

یزد

(پژوهشگر موسیقی یزد و خواننده)	۲۹۸. محمدرضا جعفری
(مطلع بومی)	۲۹۹. بهروز نجفی

۳۰۰. احمد کوجه باغی (خواننده، مطلع بومی)
 ۳۰۱. مهدی کوجه باغی (نوازنده‌ی دایره، یزد)
 ۳۰۲. سیدحسن سالاری (نوازنده‌ی دایره، یزد)
 ۳۰۳. سیدامیر زکی پور (مطلع بومی)
 ۳۰۴. اسفندیار نجفی (نوازنده‌ی دایره، مطلع زرتشتی)
 ۳۰۵. آناهیتا نجمی (مطلع زرتشتی)
 ۳۰۶. میرزاعلی اکبر درویش بلبل (از طریقت خاکساری، خواننده و مطلع، یزد)
 ۳۰۷. حسن نقاش (مطلع بومی)

استان کرمان

۳۰۸. سیدفؤادالدین توحیدی (پژوهشگر موسیقی کرمان، پژوهشگر و نوازنده‌ی دف)
 ۳۰۹. سعادت ارجمند (مطلع بومی، کرمان)
 ۳۱۰. سیدعماد توحیدی (نوازنده‌ی دف، پژوهشگر دف)
 ۳۱۱. حسین رضامند (مطلع بومی، کرمان)
 ۳۱۲. سید وداد توحیدی (نوازنده‌ی دف، کرمان)
 ۳۱۳. عطاالله مشرف زاده (خواننده، نوازنده‌ی تنبک و دف، کرمان)
 ۳۱۴. محمدرضا کربلایی (مطلع بومی)
 ۳۱۵. جعفری (نوازنده‌ی دف، کرمان)
 ۳۱۶. محمدحسین خانی (نوازنده‌ی دف، کرمان)
 ۳۱۷. محمد خوشحالی (خواننده)
 ۳۱۸. سعید نیلی (نوازنده‌ی دف)
 ۳۱۹. ستار نیلی (نوازنده‌ی دف)
 ۳۲۰. حمید مسلمین (نوازنده‌ی دف، کرمان)
 ۳۲۱. وحید ایران منش (نوازنده‌ی دف، کرمان)
 ۳۲۲. شهلا فاطمی (نوازنده‌ی دف، کرمان)
 ۳۲۳. اصغر مرادعلی زاده (نوازنده‌ی دایره، کرمان)
 ۳۲۴. غلامعباس حیدری (نوازنده‌ی دف، کرمان)
 ۳۲۵. عطا عجمی پور (نوازنده‌ی دف، کرمان)
 ۳۲۶. اسدالله اشجع (نوازنده‌ی دف، کرمان)
 ۳۲۷. وحید زینعلی (نوازنده‌ی دف، کرمان)
 ۳۲۸. روح شجاع حیدری (نوازنده‌ی دف، کرمان)
 ۳۲۹. امین قربانی (نوازنده‌ی دف، کرمان)
 ۳۳۰. سعید کارآمد (نوازنده‌ی دف، کرمان)
 ۳۳۱. مهدی زندی (نوازنده‌ی دف، کرمان)
 ۳۳۲. حسین عاشورزاده (نوازنده‌ی دف، کرمان)
 ۳۳۳. مجید ملایم زاده (نوازنده‌ی دف، کرمان)
 ۳۳۴. مسعود لولویی (نوازنده‌ی دف، کرمان)
 ۳۳۵. عماد حسین خانی (نوازنده‌ی دف، کرمان)

۳۳۶. احسان کاربخش (نوازندهی دف، کرمان)
۳۳۷. مهري مؤيده محسنی (پژوهشگر فرهنگ مردم سيرجان، سيرجان)
۳۳۸. ربابه مکی (نوازندهی دايره، سيرجان)
۳۳۹. مظفر فرزين ابراهيمی (نوازندهی تار، مطلع بومی، سيرجان)
۳۴۰. چراغ علی هدايتی (نوازندهی دايره، سيرجان)
۳۴۱. محمدرضا احمدی (مطلع بومی، سيرجان)
۳۴۲. علی اصغر بچاق چی (نوازندهی دايره، سيرجان)
۳۴۳. ماه طلعت شجاعی (نوازندهی دايره، سيرجان)
۳۴۴. جابر حسين نژاد (نوازندهی دايره، سيرجان)
۳۴۵. امير يزدان پناه (مطلع بومی، نوازندهی دايره، جيرفت)
۳۴۶. يوسف فرخی (مطلع بومی، جيرفت)
۳۴۷. مجيد اميری (نوازندهی نی، مطلع بومی، جيرفت)
۳۴۸. هوشنگ کردستانی (خواننده، مطلع بومی، جيرفت)
۳۴۹. يوسف سلیمی (خواننده، نوازندهی دايره، مطلع بومی، فارياف)
۳۵۰. حسين جوهری (نوازندهی نی، همخوان، فارياب)
۳۵۱. چراغ گيلانی (نوازندهی سرنا، جيرفت)
۳۵۲. غلامحسين لوطی (نوازندهی دايره، شهاداد)
۳۵۳. عباس لوطی (نوازندهی دايره، شهاداد)
۳۵۴. تهمينه غیبی (نوازندهی دايره، کرمان)
۳۵۵. ليلا مرادی (نوازندهی دايره، کرمان)
۳۵۶. فاطمه خسروی (نوازندهی دايره، کرمان)
۳۵۷. بتول کوكب نژاد (نوازندهی دايره، سيرجان)
۳۵۸. قاسم فرهمند (نوازندهی دايره، سيرجان)
۳۵۹. نصرالله محسنی (نوازندهی دايره، سيرجان)
۳۶۰. ربابه ايران پور (نوازندهی دايره، سيرجان)
۳۶۱. علی احمدی کوهبنانی (معروف به اسبی، نوازندهی دايره)
۳۶۲. استاد حسين لوطی (نوازندهی دايره، فيض آباد کوهبنان)
۳۶۳. حسين آذرافزا (نوازندهی دايره، کوهبنان)
۳۶۴. محمد علی احمدی (نوازندهی دايره، کوهبنان)
۳۶۵. حسن دشتی (نوازندهی دايره، شهر بابک)
۳۶۶. نجات علی گنجيان (نوازندهی دايره، شهر بابک)
۳۶۷. ابوالفضل رئيسی (نوازندهی دايره، شهر بابک)
۳۶۸. سمیه ارجمندی (نوازندهی دايره، شهر بابک)
۳۶۹. محمد عرب پور (نوازندهی دايره، هوتکن زرنند)
۳۷۰. رخساره ايزدی (نوازندهی دايره، خالق آباد زرنند)
۳۷۱. بتول ايزدی (نوازندهی دايره، يزدان آباد زرنند)
۳۷۲. شهربانو ايرجی (نوازندهی دايره رودهای، دهنه ای بم)
۳۷۳. فاطمه شرفايی (نوازندهی دايره، مرغک بم)

۴۰۸. رشید قلی نژاد (مطلع بومی، باجی میانا - بنافت)
۴۰۹. بهروز مهین راد (مطلع بومی، فیروزکوه)
۴۱۰. فریبا شیرازی (نوازنده‌ی دایره، فیروزکوه)
- گیلان - تالش
۴۱۱. شعبان زاده (مطلع بومی، تالش)
۴۱۲. نیکمram (خواننده و مطلع بومی، تالش)
۴۱۳. مرحوم فریدون پوررضا (خواننده و مطلع بومی، رشت)
۴۱۴. مرحوم اباذر غلامی (مطلع و پژوهشگر گیلانی، رشت)
۴۱۵. ناصر وحدتی (خواننده، پژوهشگر، نوازنده‌ی تشت)
۴۱۶. گیلان شاه خوش نواز (نوازنده‌ی دایره)
۴۱۷. حسین مسکین (نوازنده‌ی سرنا)
۴۱۸. آرش فریدی (پژوهشگر موسیقی تالش، نوازنده‌ی تنبور تالشی)
۴۱۹. بهرام شماجی (نوازنده‌ی نی(لله)، تالش)
۴۲۰. کتاب الله پیشقدم (دستان خوان)
۴۲۱. سهراب ظهیری ناب
۴۲۲. محمد قاسمی
۴۲۳. احمد روشنی
۴۲۴. مرحوم قسمت خانی
- استان کرمانشاه
۴۲۵. آرش شهریاری (خواننده و نوازنده‌ی تنبور و مطلع بومی)
۴۲۶. رکن‌الدین شهریاری (مطلع بومی)
۴۲۷. سعید ولدبیگی (مطلع بومی)
۴۲۸. شیخ علی منفردنیا (نوازنده‌ی دایره، صحنه)
۴۲۹. مظفر علی منفردنیا (نوازنده‌ی تنبور، مطلع بومی، صحنه)
۴۳۰. تیمور ویسی (مطلع بومی، نوازنده‌ی دوزله، کرمانشاه)
۴۳۱. درویش چنگیز عبدی پور (مطلع بومی، نوازنده‌ی دوزله - کلیایی)
۴۳۲. هادی طبیبی (مطلع طریقت خاکساریه، کرمانشاه)
۴۳۳. آشنا احمدی (خواننده‌ی طریقت قادریه و نوازنده‌ی دف، کرمانشاه)
۴۳۴. رسول رنجبر (نوازنده‌ی دف، کرمانشاه)
۴۳۵. امان‌الله طاهری (نوازنده‌ی دوزله، سنقر)
۴۳۶. محمدرضا صادقی (خواننده و نوازنده‌ی دایره، سنقر)
۴۳۷. ابراهیم اخوان (خواننده، سنقر)
۴۳۸. داریوش مظهری (خواننده، سنقر)
۴۳۹. یزدان طاهری (نوازنده‌ی دوزله، سنقر)
۴۴۰. فرزاد بساط پور (نوازنده‌ی تنبور و مطلع بومی، کرمانشاه)
۴۴۱. اشرف شریفی (خواننده، نوازنده‌ی دایره، کلیایی)

۴۴۲. ارسلان بامنده (نوازنده‌ی تنبک، کلیایی)
- جمهوری‌های تاجیکستان، ازبکستان
۴۴۳. عبدالولی عبدالرشیدف (رئیس مکتب شش مقام، تاجیکستان)
۴۴۴. خدایی شریف (مطلع بومی، تاجیکستان)
۴۴۵. اصل‌الدین نظام‌اف (موسیقی‌دان، تاجیکستان)
۴۴۶. نظام نورجائف (تاجیکستان، استفاده از کتب و اطلاعات ایشان)
۴۴۷. عبدالخلیل مجیداف (طریقت کبرویه، وادی حصار تاجیکستان)
۴۴۸. آزاده آشوراوا (نوازنده‌ی دایره، تاجیکستان)
۴۴۹. ستار فاضل‌اف (نوازنده‌ی دایره، تاجیکستان)
۴۵۰. علی اکبر علی‌اف (نوازنده‌ی تار، مطلع بومی، جمهوری آذربایجان)
۴۵۱. شبنم ربیع‌اوا (مطلع بومی، تاجیکستان)
۴۵۲. اسدالله عطاالله‌یف (خواننده، نوازنده‌ی دایره، ازبکستان)
- ترکیه
۴۵۳. فکرت کاراکایا (نوازنده‌ی قیژک)
۴۵۴. ارسین چیلیک (خواننده، نوازنده‌ی دایره، مطلع بومی)
- افغانستان
۴۵۵. سمیع‌الله تازه (پژوهشگر نورستانی، ساکن کابل)
۴۵۶. داود منیر (مطلع بومی، هرات)
۴۵۷. صلاح‌الدین جامی (مطلع بومی، هرات)
۴۵۸. کنسرواتوار موسیقی جمهوری تاجیکستان (دوشنبه)
۴۵۹. کنسرواتوار موسیقی جمهوری ارمنستان (ایروان)
۴۶۰. کنسرواتوار موسیقی جمهوری ترکمنستان (عشق‌آباد)
۴۶۱. کنسرواتوار موسیقی جمهوری آذربایجان (باکو)
۴۶۲. دانشکده موسیقی بمبئی (هندوستان)